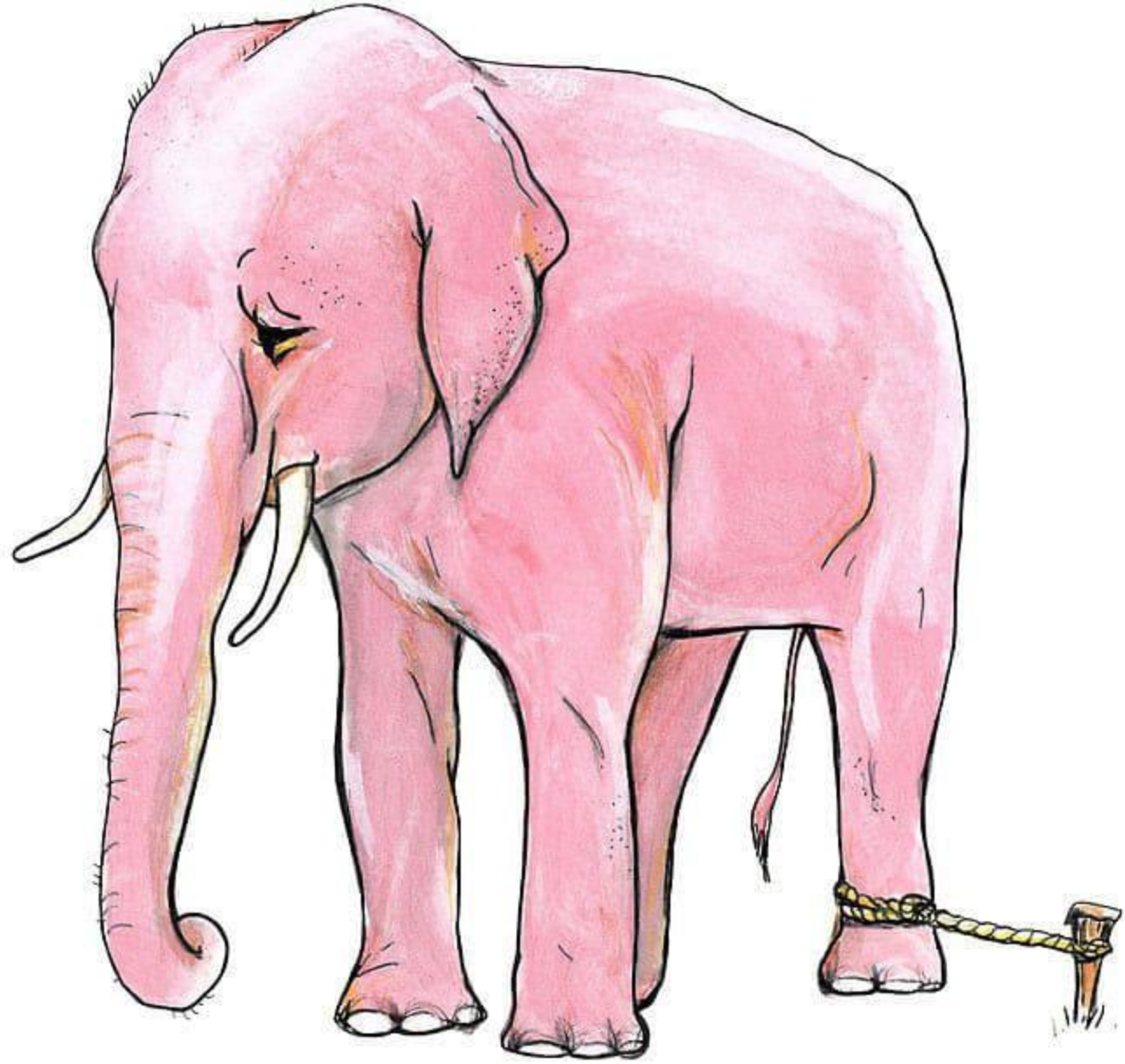

Sociālais darbs ar vardarbībā cietušu personu

Irina Mazurika
Biedrības «Centrs MARTA»
Speciālistu komandas vadītāja
irina@marta.lv
67378539

lemācītā bezpalīdzība = cilvēks jūtās nevārīgs
un bezspēcīgs, pat ja objektīvi tas tā nav

SD kā pārmaiņu aģents

PAR KO ŠODIEN RUNĀSIM

1.daļa. Upura portrets. Motivēšana pārtraukt vardarbīgās attiecības

- Praktiskais uzdevums: varas un kontroles apļu metode

2.daļa. Augsta riska vardarbības gadījumi

- Praktiskais uzdevums: vardarbības risku novērtējums; aizsargājošie un riska faktori

Pārtraukums: 11:30-12:00

Cilvēks, kurš piedzīvoja traumatisko situāciju..

...turpina piedzīvot traumatiskus notikumus savā prātā (atmiņu uzplaisnījumi)

Var novērot:

- Aizsardzības uzvedību
- Depresiju, apātiju / agresiju
- Izvairīšanās, noliegumu
- Individuālas reakcijas

Cietušā motivācija risināt vardarbības problēmu atkarīga no:

1. Problēmas apzināšanās
 2. Kurā vardarbības apļa posmā atrodas
 3. Resursiem
 4. Riskiem
- u.c.

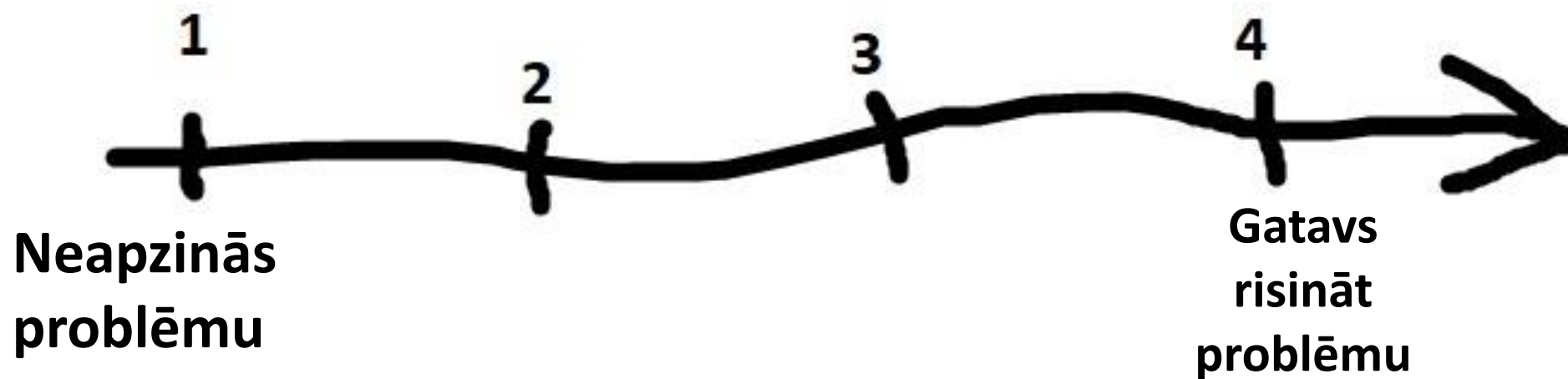

1. Kurā apļa posmā cietušais ir visvairāk gatavs risināt vardarbības problēmu?

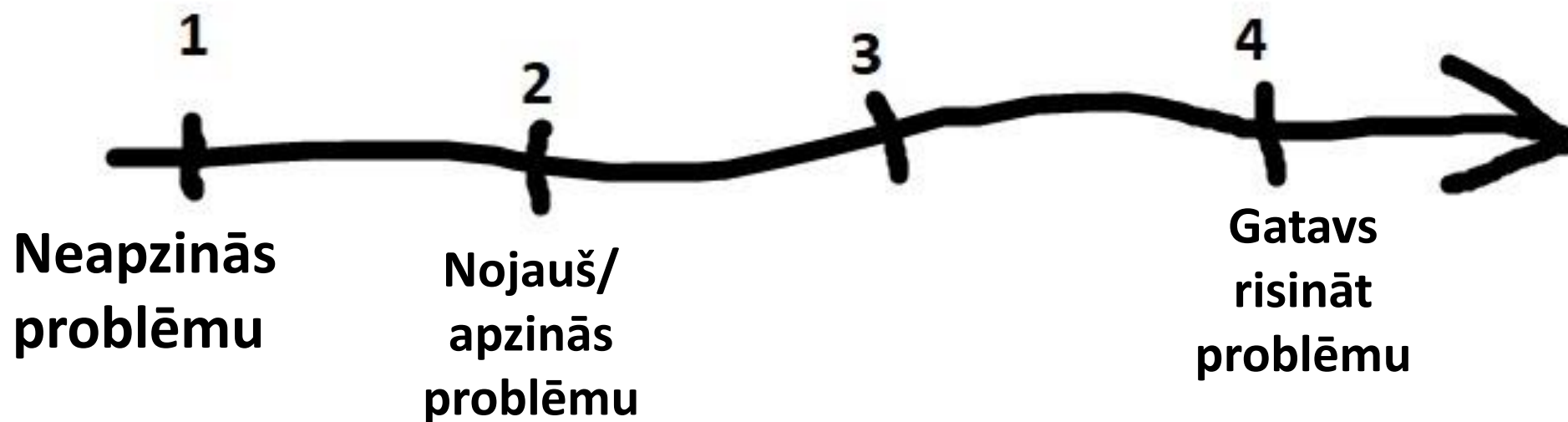
2. Kurā posmā vismazāk?
Kāpēc?

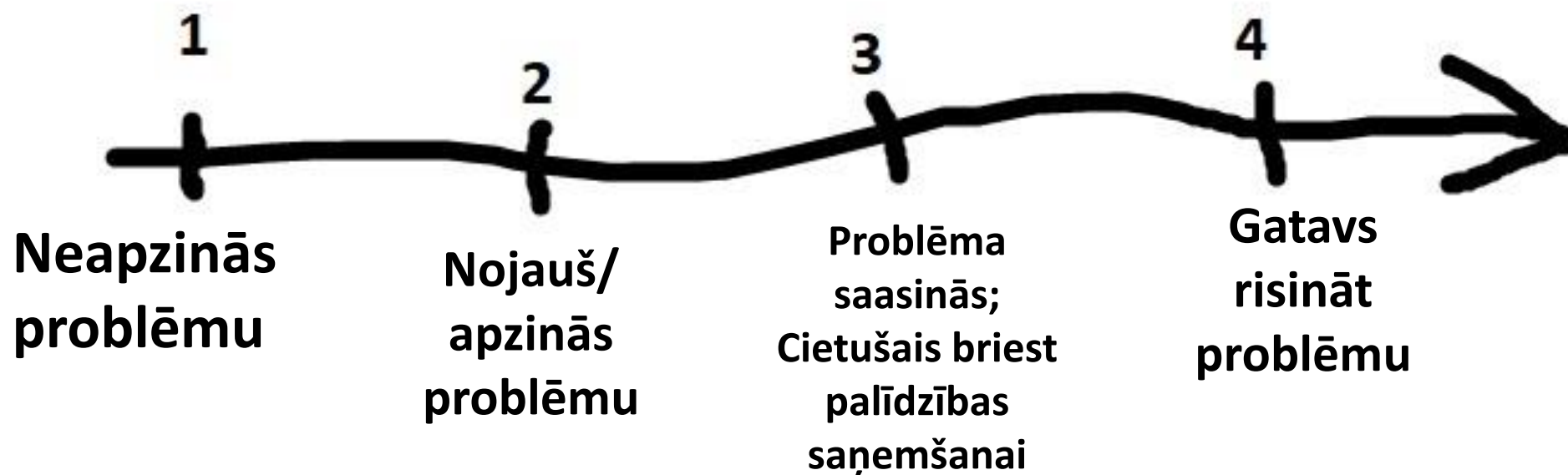
Cietušā gatavība risināt problēmu

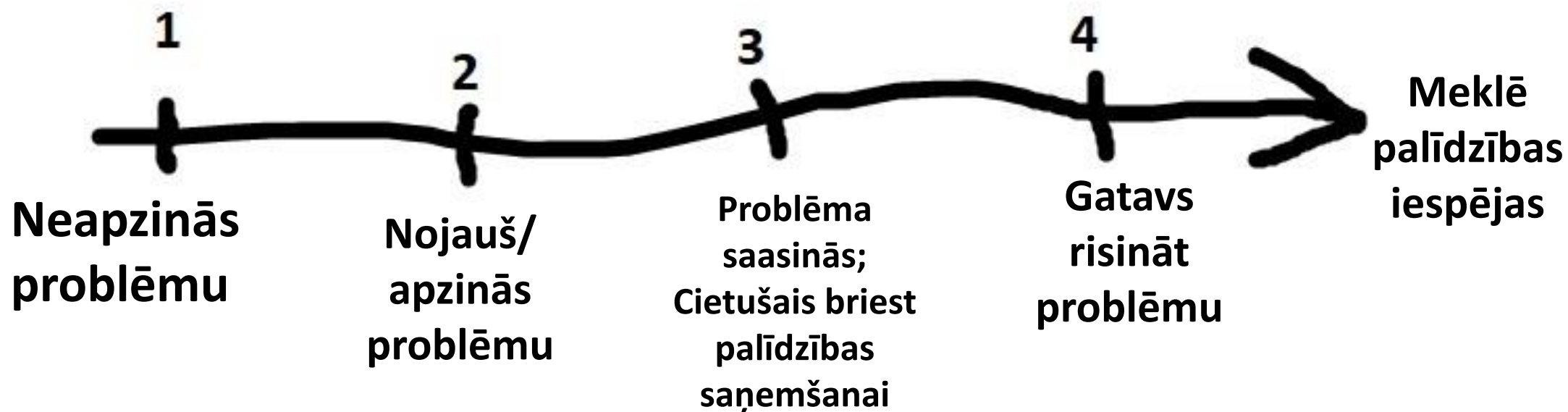
Cietušā gatavība risināt problēmu

Cietušā gatavība risināt problēmu

Cietušā gatavība risināt problēmu

Kuru klientu jums ir visvairāk?

PROBLĒMU NEATZĪST

KO DOMĀ?
KĀ JŪTĀS?
KĀ UZVEDĀS?

ARĪ CIETUSĪ.
ARĪ PĀRDZĪVO.

Sajūta, ka esi dzirdēts un atbalstīts, palīdz
atvērties sarunai un pārvarēt krīzi

ESMU BEZSPĒCĪGA

ESMU VAINĪGA TAJĀ, KAS NOTICIS

NEVIENS MANI NEAIZSTĀVĒS

ES NEKO NESAPROTU

MAN IR KAUNS PAR TO RUNĀT

ES VAIRS NEVARU ŠO IZTURĒT

NOJAUŠ/ APZINĀS PROBLĒMU

Gatavs risināt problēmu

DOMAS?

JŪTAS?

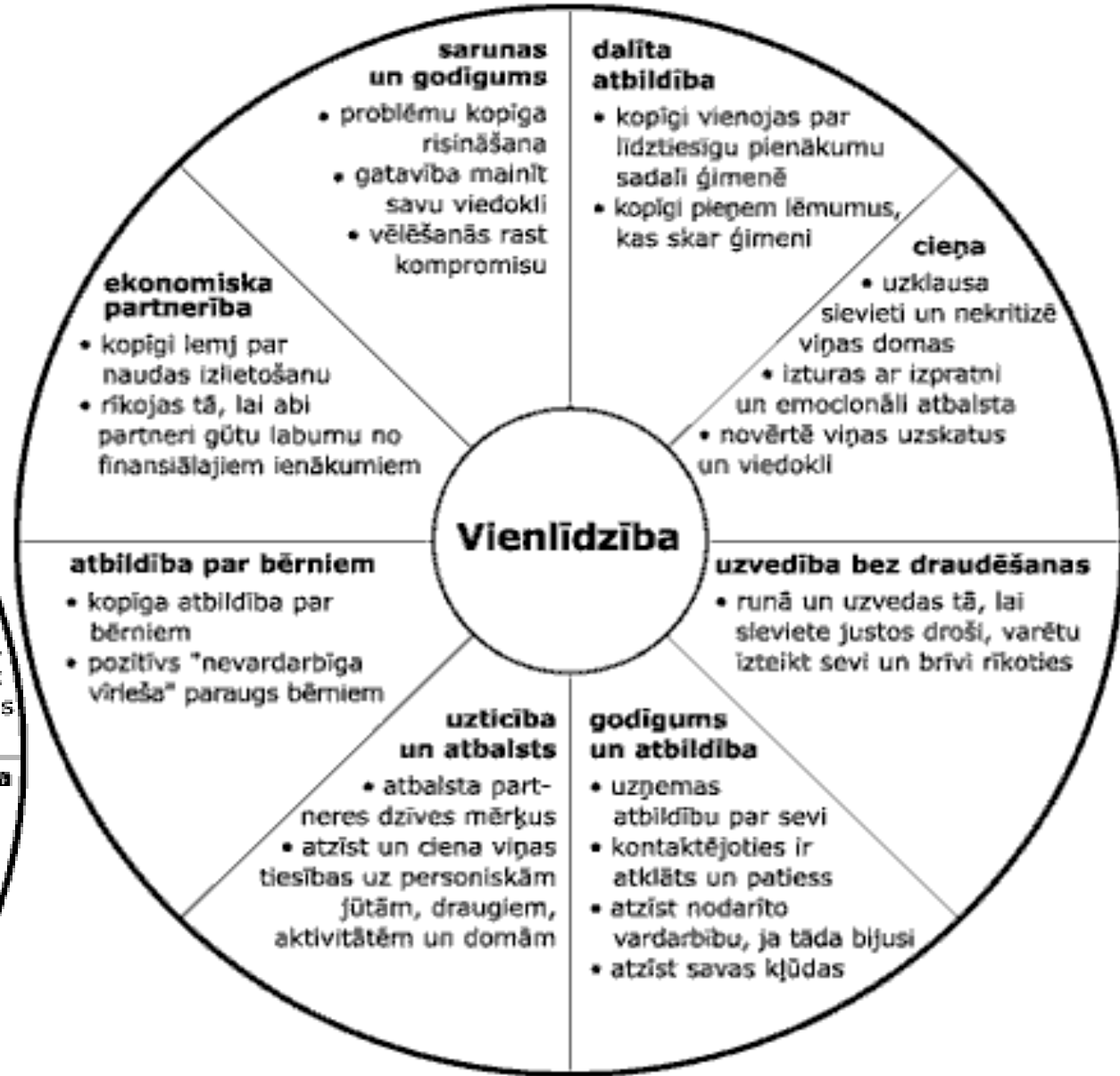
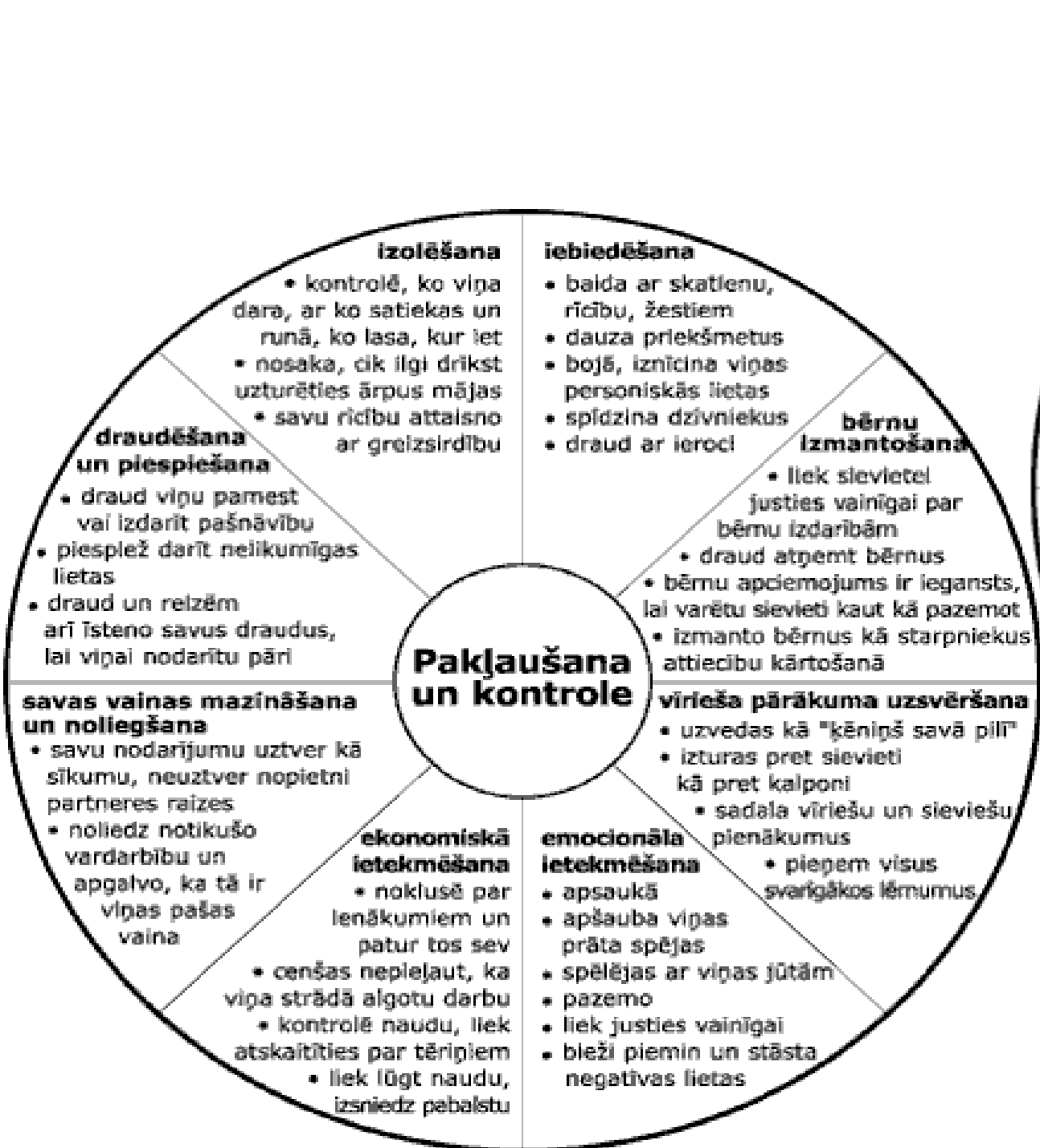
UZVEDĪBA?

METODE, LAI PALĪDZĒTU APZINĀTIES PROBLĒMU un motivēt to risināt

Varas un kontroles un vienlīdzības apli

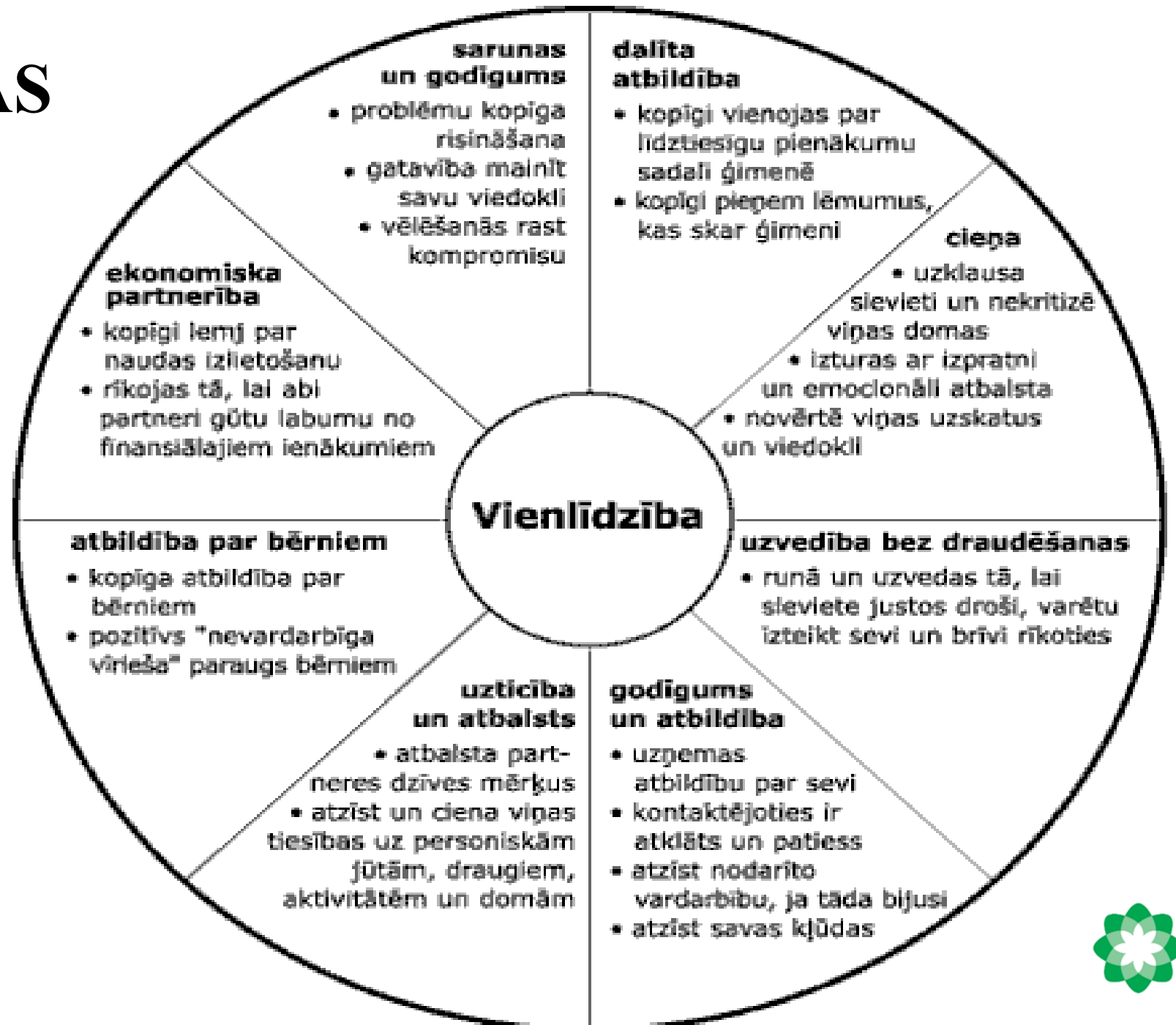

VARAS UN KONTROLES APLIS

VIENLĪDZĪBAS APLIS

MOTIVĒJAM RISINĀT VARDARBĪBAS PROBLĒMU

→ ARGUMENTI

1. Situācijas attīstības dinamika (vardarbības aplis → kļūs sliktāk)

«Kas ir tagad? Kas būs pēc gada? 10 gadiem?»

2. . Pārrunāt medusmēnesi

«Kas notika pēc iepriekšējās salabšanas? Vai viņš izpildīja solīto?»

3. Kas notiek ar bērniem

«Kā tu domā, kā bērni jūtās šajā situācijā? Vai tu zini, ka ir liels risks, ka viņi izveidos līdzīgas attiecības?»

4. Par labsajūtu, fokuss uz cietušā vajadzībām

«Vai tu atceries kā juties pirms iekļuvi vardarbīgās attiecībās / kad jūs kādu laiku dzīvojāt atsevišķi?»

Vai ir vēl idejas?

VESELĪBAI UN DZĪVĪBAI BĪSTAMO FAKTORU NOVĒRTĒJUMS

= cik liela iespējamība, ka situācija beigsies ar smagiem ievainojumiem vai letālo iznākumu?

AUGSTU RISKU PAZĪMES:

1. Vardarbība atkārtojas un kļūst smagāka

2. Vajāšana, izsekošana

3. Žņaugšana

4. Seksuāla vardarbība

5. Draudi nogalināt vai izdarīt pašnāvību

VESELĪBAI UN DZĪVĪBAI BĪSTAMO FAKTORU NOVĒRTĒJUMS

	PASTĀV	NEPASTĀV	Piezīmes (ja nepieciešams)
Fiziskā vardarbība ar miesas bojājumiem			
Žņaugšanas epizodes			
Pieaug fiziskās vardarbības gadījumu biežums un sekas kļūst smagākas			
Seksuālā vardarbība			
Draudi par fizisko izrēķināšanos cietušajam vai tuviniekiem (it īpaši, ja ģimenē ir vardarbības veicēja nebioloģiskais bērns)			
Vardarbības veicēja draudi izdarīt pašnāvību			
Cietušā pašnāvības domas			
Ieroču pieejamība un/vai ieroču atļauja vardarbības veicējam			
Vardarbības veicējam ir apreibinošo vielu atkarības problēmas			
Iepriekšējā sodāmība par noziegumiem, saistītiem ar vardarbību			
Cietušais neatzīst vardarbības problēmu/ nevēlās sadarboties problēmas risināšanā			

SECINĀJUMI par situācijas bīstamības pakāpi:

**Situācija ir vērtējama kā bīstama, ja pastāv vismaz viens augstāk minētais faktors.*

**Zemāk minētie ievainojamības aspekti ir tie, kas pastiprina personas dzīvības un veselības apdraudējumu.*

Psiholoģiskā ievainojamība	Ekonomiskā ievainojamība	Sociālā (kultūras) ievainojamība
Agrīnas bērnības pieredze (seksuāla izmantošana, vardarbība)	Nabadzība, jo sevišķi ilgtermiņā	Ģimenes apstākļi (disfunkcionālas ģimenes – atkarības, vardarbība u.c.)
Psiholoģiskas traumas	Bezdarbs	Ģimenes locekļu, draugu ietekme (ja viņi ir normalizē vardarbību, prostitūciju un ja viņi to atbalsta)
Atkarības	Zemas algas	Radnieku, draugu u.c. atbalsta personu trūkums
Pēkšņa krīze, zaudējums dzīvē	Darba tirgum nepiemērotas prasmes vai prasmju trūkums	Nav zināšanu par savām tiesībām, vidē, kur atrodas vardarbība tiek normalizēta.

VESELĪBAI UN DZĪVĪBAI BĪSTAMO FAKTORU NOVĒRTĒJUMS

	PASTĀV	NEPASTĀV	Piezīmes (ja nepieciešams)
Fiziskā vardarbība ar miesas bojājumiem			
Žņaugšanas epizodes			
Pieaug fiziskās vardarbības gadījumu biežums un sekas kļūst smagākas			
Seksuālā vardarbība			
Draudi par fizisko izrēķināšanos cietušajam vai tuviniekiem (it īpaši, ja ģimenē ir vardarbības veicēja nebioloģiskais bērns)			
Vardarbības veicēja draudi izdarīt pašnāvību			
Cietušā pašnāvības domas			
Ieroču pieejamība un/vai ieroču atļauja vardarbības veicējam			
Vardarbības veicējam ir apreibinošo vielu atkarības problēmas			
Iepriekšējā sodāmība par noziegumiem, saistītiem ar vardarbību			
Cietušais neatzīst vardarbības problēmu/ nevēlās sadarboties problēmas risināšanā			
<p>SECINĀJUMI par situācijas bīstamības pakāpi: <i>*Situācija ir vērtējama kā bīstama, ja pastāv vismaz viens augstāk minētais faktors.</i></p>			

Ievainojamība – apstākļi, kad personai nav citas reālas vai pieņemamas izvēles, kā vien pakļauties vardarbībai un ekspluatācijai. Cilvēku ievainojamība tiek izmantota un ierobežo iespējas iziet no vardarbīgām attiecībām vai atbrīvoties no ekspluatācijas.

PSIHOLOĢISKĀ

- ✓ Bērnības pieredze (*seksuāla ekspluatācija, vardarbība*)
- ✓ Psiholoģiskas traumas
- ✓ Pēkšņa krīze, sāpīgi zaudējumi
- ✓ Ambīcijas, vēlme sasniegt vairāk, pierādīt sevi

EKONOMISKĀ

- ✓ Bezdarbs, nabadzība, īpaši ilgtermiņā (bads, aukstums, slikti dzīves apstākļi)
- ✓ Vecāku bezdarbs un zemas algas

KULTURĀLĀ/SOCIĀLĀ

- ✓ Ģimenes apstākļi (disfunkcionālas ģimenes)
- ✓ Ģimenes locekļu, draugu ietekme (ja viņi ir iesaistīti prostitūcijā vai to atbalsta)
- ✓ Trūkst atbalsta no radiem, draugiem vai citiem cilvēkiem, sociālā atstumtība
- ✓ Neatbilstošas sociālās prasmes, maz un vāji sociālie kontakti
- ✓ Atkarības
- ✓ Agri pamestas vecāku mājas, agra grūtniecība

**Zemāk minētie ievainojamības aspekti ir tie, kas pastiprina personas dzīvības un veselības apdraudējumu.*

Psiholoģiskā ievainojamība	Ekonomiskā ievainojamība	Sociālā (kultūras) ievainojamība
Agrīnas bērnības pieredze (seksuāla izmantošana, vardarbība)	Nabadzība, jo sevišķi ilgtermiņa	Ģimenes apstākļi (disfunkcionālas ģimenes – atkarības, vardarbība u.c.)
Psiholoģiskas traumas	Bezdarbs	Ģimenes locekļu, draugu ietekme (ja viņi ir normalizē vardarbību, prostitūciju un ja viņi to atbalsta)
Atkarības	Zemas algas	Radnieku, draugu u.c. atbalsta personu trūkums
Pēkšņa krīze, zaudējums dzīvē	Darba tirgum nepiemērotas prasmes vai prasmju trūkums	Nav zināšanu par savām tiesībām, vidē, kur atrodas vardarbība tiek normalizēta.

Kas pasargā no vardarbības?

Kas palīdzošs situācijā?

Ko vajadzētu stiprināt?

Kas veicina vardarbību?

Kas norāda uz augstiem riskiem?

Ko vajadzētu mazināt/novērst?

KLIENTA SITUĀCIJAS NOVĒRTĒJUMS

AIZSARDZĪBAS FAKTORI (resursi)	RISKA FAKTORI

Matīsa iela 49-3, Rīga

www.marta.lv

67378539

Irina Mazurika

Speciālistu komandas vadītāja

irina@marta.lv